

دانشگاه تهران

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

دوره : دکتری

رشته : شهرسازی

دانشکدگان هنرهای زیبا

مصوب جلسه مورخ ۱۴۰۳/۰۶/۱۸ شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه

این برنامه بر اساس آیین نامه وزارتی تفویض اختیارات برنامه ریزی درسی به دانشگاههای دارای هیات ممیزه توسط اعضای هیات علمی گروه شهرسازی دانشکدگان هنرهای زیبا بازرنگری و در چهارصد و هشتاد و ششمین جلسه شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه مورخ ۱۴۰۳/۰۶/۱۸ به تصویب رسیده است.

مصوبه شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه تهران در خصوص برنامه درسی

رشته: شهرسازی

مقطع: دکتری

برنامه درسی دوره دکتری رشته شهرسازی، که توسط اعضای هیات علمی دانشکده شهرسازی دانشکده‌های زیبا بازنگری شده است با اکثریت آراء به تصویب رسید.

- این برنامه از تاریخ تصویب لازم الاجراست.
- هر نوع تغییر در برنامه مجاز نیست مگر آنکه به تصویب شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه برسد.
- این برنامه درسی جایگزین برنامه درسی دوره دکتری رشته شهرسازی مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۳/۰۲/۲۸ شورای برنامه ریزی دانشگاه تهران گردیده است.

محمدعلی شریفی

دبیر شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت

آموزشی دانشگاه

محمود کمره ای

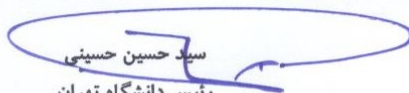
معاون آموزشی دانشگاه

رای صادره جلسه مورخ ۱۴۰۳/۰۶/۱۸ شورای برنامه ریزی، گسترش و نظارت آموزشی دانشگاه در مورد بازنگری برنامه درسی دوره دکتری رشته شهرسازی، صحیح است، به واحد ذیربط ابلاغ شود.

سید حسین حسینی

رئیس دانشگاه تهران

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی

دانشگاه تهران

برنامه‌ریزی رشته

شهرسازی

PHD Of Urban Planning

مقطع دکتری

تهیه‌کنندگان:

دکتر اسفندیار زبردست

دکتر حمیدرضا پارسی

دکتر سعیده علی‌کائی

دکتر مهرداد رحمانی

دکتر ندا معیریان

دکتر مژگان طاهری تفتی

عضو هیات علمی دانشگاه تهران دانشکده شهرسازی

عضو هیات علمی دانشگاه تهران دانشکده شهرسازی

عضو هیات علمی دانشگاه تهران دانشکده شهرسازی

عضو هیات علمی دانشگاه تهران دانشکده شهرسازی

عضو هیات علمی دانشگاه تهران دانشکده شهرسازی

عضو هیات علمی دانشگاه تهران دانشکده شهرسازی

جدول تغییرات

ردیف	در برنامه قبلی	نوع درس	در برنامه بازنگری شده	نوع درس	ملاحظات
۱.	اندیشه های فلسفی شهر	الزامی	-	-	حذف
۲.	نظریه ها و تحولات برنامه ریزی ملی و منطقه ای	اختیاری	-	-	حذف
۳.	فناوری اطلاعات در شهرسازی	اختیاری	-	-	حذف
۴.	نظریه ها و تحولات مدیریت شهری	اختیاری	-	-	حذف
۵.	نظریه ها و روش های ارزیابی در شهرسازی	اختیاری	-	-	حذف
۶.	روش تحقیق پیشرفته	الزامی	-	-	حذف
۷.	-	-	اقتصاد سیاسی و شهرسازی	اختیاری	درس جدید
۸.	-	-	سیاست های شهری	اختیاری	درس جدید
۹.	-	-	تحلیل مسائل برنامه ریزی منطقه ای	اختیاری	درس جدید
۱۰.	-	-	تحلیل مسائل حکمروایی شهری	اختیاری	درس جدید
۱۱.	-	-	سیاست مندی فضای شهری	اختیاری	درس جدید
۱۲.	-	-	مدلهای شبیه سازی در شهرسازی	اختیاری	درس جدید
۱۳.	-	-	تحلیل شبکه حمل و نقل	اختیاری	درس جدید
۱۴.	نظریه های جدید شهرسازی	الزامی	نظریه های پیشرفته شهرسازی	الزامی	تغییر نام و بازنگری در محتوا
۱۵.	شهرسازی معاصر ایران	اختیاری	شهرسازی معاصر	اختیاری	تغییر نام و بازنگری در محتوا
۱۶.	نظریه ها و تحولات برنامه ریزی مسکن	اختیاری	نظریه ها و سیاست گذاری مسکن	اختیاری	تغییر نام و بازنگری در محتوا
۱۷.	نوسازی و بهسازی بافتهای فرسوده شهری	اختیاری	بازآفرینی شهری در جهان شرق	اختیاری	تغییر نام و بازنگری در محتوا
۱۸.	روش های کمی و کیفی پیشرفته	الزامی	روش های کمی پیشرفته	الزامی	تغییر نام، تعداد واحد و بازنگری در محتوا
			روش های کیفی پیشرفته	الزامی	تغییر نام، تعداد واحد و بازنگری در محتوا
۱۹.	توسعه شهری پایدار	الزامی	توسعه شهری پایدار	اختیاری	بازنگری در محتوا
۲۰.	شهرسازی و فرهنگ اسلامی	الزامی	شهرسازی و فرهنگ اسلامی	اختیاری	بازنگری در محتوا
۲۱.	سمینار تحلیل مسائل شهری ایران	اختیاری	تحلیل مسائل شهری ایران	الزامی	تغییر نوع واحد و بازنگری در محتوا
۲۲.	جهانی شدن و شهر	اختیاری	جهانی شدن و شهر	اختیاری	بازنگری در محتوا
۲۳.	شهرسازی تطبیقی	اختیاری	شهرسازی تطبیقی	اختیاری	بازنگری در محتوا

توضیح: شرح درس تمامی دروس بازنگری و تدقیق شده است.

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

الف) مقدمه: معرفی کلی و تبیین برنامه درسی

رشد شهر گرایی و شهر نشینی در طی سده اخیر در سرتاسر جهان و بروز مسائل و مشکلات گوناگون شهری منجر به ایجاد دوره های عالی آموزشی و پژوهشی شهرسازی در دانشگاههای جهان گردیده است. توسعه بی سابقه شهرها و شهرنشینی، پیشرفتهای فناوری و خصوصا فناوریهای ارتباطات و اطلاعات، تحولات مربوط به وسائل حمل و نقل، تغییرات کمی و کیفی کاربری اراضی و همینطور تغییرات کمی و کیفی جمعیت شهری و خواست های متنوع و متعدد آنها و بالاخره تغییر عمده و اساسی در مکانیزمهای تصمیم گیری در جوامع شهری پیچیدگی های روزافزون موضوعات شهرسازی را موجب شده است. این امر بار دیگر و این بار بسیار روشن تر و قاطع تر از گذشته بر ماهیت بین رشته ای یا میان رشته ای بودن شهر سازی تاکید می ورزد به گونه ای که محتوا و به تبع آن رویه های شهرسازی را نه صرفا به عنوان زمینه ای علمی یا هنری بلکه زمینه ای علمی، هنری و انسانی معرفی میکند که از ویژگی ها و در عین حال پیچیدگی های زمینه های مرتبط برخوردار بوده و بنابراین استفاده از نظریه ها و روشها و فنون مربوط به کلیه زمینه های تشکیل دهنده آن اجتناب ناپذیر است این امر شهرسازی را به رشته و حرفه ای کاملا خاص و تقریبا بی نظیر تبدیل می کند.

ویژگیهای پیش گفته شده همراه با تغییر و تحولات گوناگون دهه های اخیر (فرایند جهانی شدن) به این مفهوم است که ایده دهکده جهانی خواه ناخواه در حال تحقق پذیرفتن است. بنابراین ماهیت شهرسازی، تحولات جهانی و نظام ارزشی خودی ایجاب می کند که در آموزش شهرسازی در کلیه مقاطع، بویژه در مقطع دکتری، هر سه سطح پیش گفته مورد توجه قرار گیرد. بدون تردید دانش آموخته شهرسازی قادر نخواهد بود بدون آگاهی از تحولات جهانی، خصوصا تجارب و دست آوردهای سایر جوامع در زمینه حل مسائل مربوطه، فعالیت های آموزشی، پژوهشی و حرفه ای خود را به نحو مطلوب به انجام برساند. بدیهی است این امر نباید به این مفهوم تلقی شود که شهرساز مسائل را از خارج وارد کرده و راه حلهای مربوطه را نیز الزاما همراه آن از خارج وارد کند و بنابراین راه حلهایی ارائه گردد که هیچگونه ارتباط و سنجیتی با شرائط داخلی و محلی جامعه ما ندارد.

فارغ التحصیلان دکتری شهرسازی نیروهای انسانی متخصص و صاحب نظری میباشند که دانش و تخصص لازم جهت انجام امور آموزشی و پژوهشی را در زمینه های مختلف شهرسازی دارند. در میان مقاطع مختلف آموزشی نقش ارزش - محوری دکتری از همه حساس تر و تعیین کننده تر است؛ که این امر ناشی از نقشی است که دانش آموختگان دوره دکتری در آموزش کارشناسان و کارشناسان ارشد این رشته، تربیت متخصصین حرفه ای و پژوهش و تولید دانش شهرسازی در آینده خواهند داشت. دانش آموخته دکتری شهرسازی باید ضمن تسلط بر دانش جهانی و شهرسازی، ویژگی ها و ارزشهای خودی را نیز به عنوان بستر فکری و فعالیتی خویش همواره ملحوظ نظر قرار دهد.

مشخصات برنامه به شکل ذیل می باشد:

بخش ها: دوره دکتری شهرسازی از دو بخش آموزشی و پژوهشی تشکیل می شود. دانشجویان دکتری باید در دوره آموزشی و پژوهشی خود مجموعا ۳۶ واحد اخذ و با موفقیت بگذرانند که ۱۴ واحد آن به عنوان واحد درسی و ۲۲ واحد آن به عنوان واحد رساله منظور می گردد. مرحله آموزشی از زمان پذیرفته شدن دانشجو (از طریق آزمون ورودی و CV) آغاز و به امتحان جامع ختم می شود. در این مرحله

دانشجو موظف به شرکت در کلاسهای دوره آموزشی مطابق برنامه اعلام شده می باشد. مجموع واحدهای دوره آموزشی دکتری شهرسازی طبق آیین نامه دوره دکتری ۱۴ واحد تعیین شده است. که طی آن دانشجو با تازه ترین مباحث نظری و عملی آشنا میشود. دروس دوره آموزشی به سه دسته دروس کمبود (جدول ۱) دروس تخصصی الزامی (جدول ۲) و دروس تخصصی اختیاری (جدول ۳) مرتبط با رشته تقسیم شده اند. در صورتی که دانشجوی پذیرفته شده برای ادامه تحصیل در مقطع دکتری دارای مدرک کارشناسی ارشد معماری باشد لازم است به تشخیص شورای پژوهش و تحصیلات تکمیلی دانشکده شهرسازی تعدادی واحد به عنوان دروس جبرانی را بگذراند (حداکثر ۶ واحد درسی از جدول شماره ۱).

تعداد و نوع واحدهای درسی: مرحله آموزش دکتری شهرسازی از ۱۴ واحد درسی شامل ۸ واحد اصلی و ۶ واحد اختیاری تعیین میشود. از نظر ترکیب، دروس اصلی در نظر گرفته شده در جدول شماره (۲) هر یک نماینده زمینه خاص و تعیین کننده ای از دانش شهرسازی است که از یکطرف با چارچوب جهانی آموزش این رشته در دانشگاههای معتبر جهان منطبق است و از طرف دیگر از نظر محتوا کاملاً با نظام ارزشی، تاریخ، فرهنگ و نیازها و مسائل خاص کشور در شرائط کنونی مطابقت دارد. ضمن اینکه طبق ماهیت، هدف و فلسفه دوره های آموزشی دکتری همواره تلاش شده آخرین یافته ها و دست آوردهای داخلی و خارجی در به روز کردن محتوای دروس فوق مورد استفاده قرار گیرد. در مورد محتوا همانگونه که گفته شد امر به روز نمودن دروس و انطباق مستمر آنها با شرائط و نیازهای جامعه به طور مداوم توسط اساتید مربوطه انجام میگردد. مجموع دروس الزامی ۸ واحد و به صورت ۴ درس ارائه شده است و دانشجو موظف است از دروس اختیاری ۳ درس دو واحدی با توجه به موضوع رساله دکتری انتخاب نماید.

ترکیب و محتوای دروس: ترکیب و محتوای دروس اختیاری میتواند نقش بسیار موثری در ارتقاء دانش فارغ التحصیلان این رشته داشته باشد. همانگونه که در پیش گفته شد ماهیت گسترده، پیچیده و متنوع شهرسازی ایجاب می کند در کنار دروس اصلی الزامی، که در حقیقت هسته اصلی و مشترک دانش شهرسازی را تشکیل می دهد، دانشجو قادر باشد دروس مورد نیاز خود را از بین مجموعه ای از دروس اختیاری اخذ نماید. توضیح آنکه بنا به ضرورت و با موافقت و تصویب شورای پژوهشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده شهرسازی میتوان دروسی به عنوان درس اختیاری به برنامه دروس اختیاری دوره دکتری اضافه نمود. دانشجویان در دوره آموزشی و قبل از شرکت در امتحان جامع و ورود به دوره پژوهشی خود ملزم هستند ۸ واحد دروس اصلی و ۶ واحد از دروس اختیاری را در مدت مجاز با موفقیت بگذرانند.

پژوهش: پس از طی دوره آموزشی و گذراندن امتحان جامع طبق مفاد آیین نامه دوره دکتری دانشگاه تهران، دانشجو وارد مرحله پژوهشی می شود. مرحله پژوهشی پس از قبولی داوطلب در امتحان جامع شروع و با رعایت ضوابط سقف زمانی تحصیل، با ارائه و دفاع از رساله پایان می پذیرد. طول دوره مطابق با قوانین دوره های دکتری تخصصی حداکثر ۵/۵ سال میباشد. اصولاً محصول اصلی دوره های آموزشی دکتری، چه هنگامی که در چارچوب یک برنامه پژوهشی باشد و چه در چارچوب برنامه آموزشی پژوهشی، رساله ای است که دانشجو طبق ضوابط و مقررات خاصی، تحت نظر کمیته نظارت بر تهیه، ارائه و دفاع از رساله، تهیه و تدوین میکند. بنابراین برخلاف مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد در دوره دکتری کیفیت و محتوای رساله نسبت به دروس ارائه شده

(ب) اهداف رشته

دکتری شهرسازی دوره ای است که طی آن دانش آموختگان این رشته بتوانند دانش آکادمیک و حرفه ای لازم را جهت رفع نیازهای شهرسازی جامعه کنونی در حوزههای آموزش پژوهش و حرفه به صورت رضایت بخشی پاسخ دهند.

اهداف این دوره عبارتند از:

- گسترش دانش و نظریه پردازی در مطالعات جهانی مربوط به شهر و شهرسازی
- تربیت نیروی انسانی متخصص جهت برطرف نمودن نیازهای کشور در امر آموزش و پژوهش با توجه به دانش و مهارتهای دانش آموختگان
- تربیت نیروی انسانی متخصص جهت تقویت حرفه و ارتقای وضعیت شهرسازی کشور با توجه به نظام ارزشی، تاریخ، فرهنگ و نیازها و مسائل خاص کشور

(پ) اهمیت و ضرورت

گرچه از نظر آکادمیک دوره های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا تقریباً در همه دانشگاههای معتبر جهان از یکدیگر تفکیک شده و برای هر یک هدف و رسالت خاصی در نظر گرفته شده است، لیکن واقعیت این است که این مقاطع سه گانه به شدت به یکدیگر وابسته بوده و تحقق اهداف مورد نظر در مقطع بالاتر متکی و منوط به تحقق اهداف مربوطه در مقطع پایین تر است؛ این امر به خصوص در مورد رابطه بین دوره کارشناسی ارشد و دکترای شهرسازی موکداً مصداق دارد. با توجه به اینکه هدف دوره کارشناسی ارشد تربیت افراد حرفه ای و هدف دوره دکترا، به عنوان بالاترین سطح آموزشی رشته، تربیت افراد متخصصی است که به تولید دانش و گسترش مرزهای آن پرداخته و از طریق پژوهش و انتقال دانش به حرفه، به بهبود و ارتقای کیفیت محیط پردازند، لذا توجه به رابطه بین حرفه و رشته شهرسازی امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. نکته مهم دیگری که در ارتباط با سه مقطع فوق الذکر در شهرسازی باید متذکر شد این است که دوره آموزشی کارشناسی عمومی، یکپارچه و بدون تفکیک به زیر مجموعه های تخصصی است ولی در مقطع کارشناسی ارشد شهرسازی به زیر مجموعه هایی همچون طراحی شهری، برنامه ریزی شهری، برنامه ریزی منطقه ای و مدیریت شهری تقسیم میشود، لیکن در مقطع دکترا بار دیگر چنین تفکیکی صورت نگرفته و عنوان دوره در چارچوب عام آن به نام "شهرسازی" خوانده میشود و زمینه تخصصی مورد علاقه دانشجو در رساله دنبال خواهد شد. این امر اهمیت بخش پژوهشی دوره دکترا را به خوبی نشان می دهد.

جدول توزیع واحدها

نوع دروس	تعداد واحد
دروس پایه	-
دروس تخصصی الزامی	۸
دروس تخصصی اختیاری	۶
رساله	۲۲
جمع	۳۶

ث) نقش، توانایی و شایستگی مورد انتظار از دانش آموختگان:

مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه	دروس مرتبط
کسب دانش و توانمندی در انجام تحقیقات	روش‌های کمی پیشرفته روش‌های کیفی پیشرفته رساله دکتری
کسب دانش در زمینه جدیدترین نظریه‌های شهرسازی	نظریه‌های پیشرفته شهرسازی
کسب دانش در ابعاد مختلف برنامه‌ریزی و مدیریت شهری	اقتصاد سیاسی و شهرسازی بازآفرینی شهری در جهان شرق تحلیل شبکه حمل و نقل توسعه شهری پایدار جهانی‌شدن و شهر تحلیل مسائل حکمروایی شهری تحلیل مسائل برنامه ریزی منطقه‌ای تحلیل مسائل شهری ایران سیاست‌های شهری سیاست‌مندی فضای شهری شهرسازی تطبیقی شهرسازی معاصر شهرسازی و فرهنگ اسلامی مدلهای شبیه سازی در شهرسازی نظریه‌ها و سیاست گذاری مسکن

ج) شرایط و ضوابط ورود به دوره

دانشجویان این دوره مطابق ضوابط و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری انتخاب می شوند.

چ) شرایط، ضوابط و الزامات اجرا و گسترش رشته؛

امکانات مورد نیاز برای رشته تجهیزات کامپیوتری متصل به اینترنت با قابلیت پردازش داده های جغرافیایی GIS و قابلیت انجام عملیات تحلیل آماری فضایی و ارائه بصری نتایج آن می باشد.

ه) زمینه‌های شغلی حال و آینده

زمینه های اشتغال دانش آموختگان هم در بخش دولتی، عمومی و بخش خصوصی وجود دارد. دانش آموختگان در سطوح مختلف تصمیم سازی در سازمانهای درگیر با برنامه ریزی، مدیریت و طراحی

شهری و برنامه ریزی منطقه ای و نیز پژوهشکده ها و اندیشکده های مربوط به شهرداری های کشور، شوراهای اسلامی شهرهای کشور، وزارت راه، مسکن و شهرسازی و سازمانهای زیر نظر آن، و سازمانها و نهادهای مرتبط نظیر وزارت کشور (سازمان شهرداری ها و دهیاریها)، سازمان برنامه و بودجه، بنیاد مسکن و مانند آن مشغول به کار هستند. همچنین با توجه به اینکه بخش خصوصی سهم مهمی از تهیه پژوهش های کاربردی و نیز تهیه طرح های توسعه و نظارت بر اجرای آنها را برعهده دارد، از جمله مهمترین بخش های تامین کننده زمینه های شغلی حال و آینده دانش آموختگان خواهد بود.

ی) جایگاه تمدنی، فرهنگی و اجتماعی

با توجه به قدمت شهرها در تمدن گذشته ایران، شهرسازی همواره از یک سو پاسخگوی شرایط اقلیمی و جغرافیایی محل و از سوی دیگر بازتاب دهنده شرایط، ساختارهای اجتماعی و باورهای فرهنگی بوده است. به این ترتیب دوره دکتری شهرسازی نیز در عرصه نظری هم به ابعاد علمی و فنی طراحی و برنامه ریزی شهری و آمایش منطقه ای و هم به نظریه پردازی در ابعاد اجتماعی و فرهنگی شهرها مرتبط بوده و با آنها در هم تنیده است. با توجه به این که پیش بینی می شود نسبت جمعیت شهری به کل جمعیت کشور رو به افزایش باشد، نظریه پردازی در عرصه مطالعات شهری و منطقه ای می تواند نقش موثری در جهت دهی، پاسخ دهی و سازگاری شهرها و محیط های شهری به وضعیت حال و آینده فرهنگی، اجتماعی کشور ایفا نماید.

فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

جدول (۱)- عنوان و مشخصات کلی دروس جبرانی دوره دکتری شهرسازی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد واحد به تفکیک نوع		تعداد جلسات	تعداد ساعات		پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی		نظری	عملی		
۱	نظریه‌های برنامه‌ریزی شهری	۲	۲	-	۱۶	۳۲	-	-	-
۲	نظریه‌های طراحی شهری	۲	۲	-	۱۶	۳۲	-	-	-
۳	روش‌های برنامه‌ریزی شهری	۲	۲	-	۱۶	۳۲	-	-	-
۴	آینده پژوهی و برنامه‌ریزی راهبردی	۲	۲	-	۱۶	۳۲	-	-	-

توضیح: دانشجویان فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد در رشته‌ی غیر مرتبط لازم است حداکثر ۶ واحد به عنوان دروس جبرانی که بر اساس رشته‌ی کارشناسی ارشد دانشجوی، توسط شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده تعیین می‌شود را در سال اول ورود به دوره اخذ نمایند.

جدول (۲) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی الزامی دوره دکتری رشته شهرسازی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد واحد بر حسب نوع		تعداد جلسات	تعداد ساعات		پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی		نظری	عملی		
۱	روش‌های کمی پیشرفته	۲	۲	-	۱۶	۳۲	-	-	-
۲	روش‌های کیفی پیشرفته	۲	۲	-	۱۶	۳۲	-	-	-
۳	نظریه‌های پیشرفته شهرسازی	۲	۲	-	۱۶	۳۲	-	-	-
۴	تحلیل مسائل شهری ایران	۲	۲	-	۱۶	۳۲	-	-	-

جدول (۳) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی اختیاری دوره دکتری رشته شهرسازی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	تعداد واحد به تفکیک نوع		وضعیت		تعداد جلسات	تعداد ساعات		پیش نیاز	هم نیاز
			نظری	عملی	مرتبط نیست	مرتبط است		نظری	عملی		
۱	اقتصاد سیاسی و شهرسازی	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-
۲	بازآفرینی شهری در جهان شرق	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-
۳	تحلیل شبکه حمل و نقل	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-
۴	توسعه شهری پایدار	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-
۵	جهانی شدن و شهر	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-
۶	تحلیل مسائل حکمروایی شهری	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-
۷	تحلیل مسائل برنامه ریزی منطقه‌ای	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-
۸	سیاست‌های شهری	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-
۹	سیاست‌مندی فضای عمومی	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-
۱۰	شهرسازی تطبیقی	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-
۱۱	شهرسازی معاصر	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-
۱۲	شهرسازی و فرهنگ اسلامی	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-
۱۳	مدلهای شبیه سازی در شهرسازی	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-
۱۴	نظریه‌ها و سیاست گذاری مسکن	۲	۲	-		X	۱۶	۳۲	-	-	-

دانشجو ملزم به گذراندن ۶ واحد درس از جدول فوق می باشد.

فصل سوم

ویژگی‌های دروس

دروس تخصصی الزامی

عنوان درس به فارسی:		روش های کمی پیشرفته	
عنوان درس به انگلیسی:		Advanced Quantitative Methods	
نوع درس و واحد			
پایه ☐	نظری ☒	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☒	عملی ☐	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ☐	نظری-عملی ☐	۲	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

- یادگیری و تسلط بر بکارگیری روش های کمی پیشرفته در تحقیقات شهرسازی

اهداف ویژه:

- آشنایی با روش های کمی پیشرفته و کاربرد هر یک از آنها در تحلیل مسایل شهرسازی
- آموزش فرایند و بکارگیری نرم افزار کاربردی چون SPSS و AMOS در تحلیل مسایل شهرسازی

پ) مباحث یا سرفصل ها:

- ۱- مقیاس های اندازه گیری و انواع داده ها
- ۲- روش های کمی برای برقراری روابط کمی/کیفی بین متغیرهای تحقیق (وابسته و مستقل)
 - تحلیل رگرسیون ساده و تحلیل رگرسیون چند متغیره
 - تحلیل رگرسیون لجستیک (Binomial and Multinomial Logistic Regression)
- ۳- روش های تقلیل داده ها (Data Reduction Techniques)
 - تحلیل عاملی اکتشافی (Explorative Factor Analysis)
 - تحلیل عاملی تأییدی (Confirmatory Factor Analysis)
 - تحلیل تناظر چند گانه (Multiple Correspondence Analysis)
- تجزیه به مولفه های اصلی قیاسی (Categorical Principal Component Analysis-CATPCA)
- ۴- روش های طبقه بندی مشاهدات
 - تحلیل خوشه ای (Cluster Analysis)
 - روش تحلیل خوشه ای سلسله مراتبی (Hierarchical Cluster Analysis)
 - روش تحلیل خوشه ای K-means
 - روش تحلیل خوشه ای دو مرحله ای (Two-step Cluster Analysis)
- ۵- روش های تحلیل روابط علی
 - مدل معادلات ساختاری (Structural Equation Modeling)
 - تحلیل مسیر (Path Analysis)
 - روش های ساخت شاخص مرکب (Composite Index Construction)

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

- پس از تدریس هر یک از روش های کمی پیشرفته، از نرم افزارهای تحلیل چون SPSS و AMOS برای بکارگیری این روش ها در کلاس استفاده می شود.
- هر یک از دانشجویان موضوع یا موضوعاتی را انتخاب کرده و نتایج کاربرد روش های منتخب خود در مقالات علمی را تحلیل کرده و در کلاس به بحث و بررسی می گذارند.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهای):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۵۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

رایانه و نرم افزار های تحلیل

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

1. Ewing, R., & Park, K. (Eds.). (2020). *Advanced quantitative research methods for urban planners*. Routledge.
2. Chi, G., & Zhu, J. (2019). *Spatial regression models for the social sciences*. SAGE publications.
3. Huang, F. L. (2022). *Practical multilevel modeling using R*. Sage Publications.
4. Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. sage.
5. Raykov, T., & Marcoulides, G. A. (2012). *A first course in structural equation modeling*. Routledge.

۵- زبردست، اسفندیار. (۱۳۹۶). کاربرد روش تحلیل عاملی اکتشافی در برنامه ریزی شهری و منطقه ای. نشریه هنرهای زیبا-معماری و شهرسازی، ۲۳(۲)، ۵-۱۸.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنویان می باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان پذیر می باشد.

روش‌های کیفی پیشرفته		الف) عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	Advanced Qualitative Methods	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ☒	-	دروس پیش‌نیاز:
تخصصی الزامی ☒ عملی ☐	-	دروس هم‌نیاز:
تخصصی اختیاری ☐ نظری-عملی ☐	۲	تعداد واحد:
رساله / پایان‌نامه ☐	۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

- آماده سازی دانشجویان برای انجام تحقیقات کیفی مستقل با تمرکز بر کسب مهارت های عملی
- تجهیز دانشجویان به مهارت تحلیل انتقادی در انتخاب، اجرا و نتیجه‌گیری به روش کیفی

اهداف ویژه:

- آشنایی با مناقشات روش شناختی
- بحث در مورد شفافیت، پروتکل‌های تحقیق کیفی و اخلاق تحقیق
- مطالعه و بحث پیرامون تکنیک‌های جمع آوری داده، تحلیل و نتیجه‌گیری کیفی
- انجام پروژه‌های عملی در تقویت مهارت انتخاب و تدقیق روش‌های کیفی بنا بر موضوع پژوهش

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- ۱- روش کیفی تحقیق
 - تاریخچه‌ی روش کیفی در علوم اجتماعی
 - روش‌های کیفی و عدم قطعیت
 - محوریت اخلاق در روش‌های کیفی
- ۲- رویکردهای تحقیق کیفی
 - رویکردهای فلسفی در تحقیق کیفی،
 - رویکردهای تفسیری کاربردی
 - روش نظریه‌ی پایه Grounded Theory
 - پژوهش کیفی فمینیستی & رویکردهای انتقادی به تحقیق کیفی، روش تحقیق استعمارزدا
- ۳- جمع آوری داده کیفی:
 - روش تحقیق روایی، تحقیق میدانی و مصاحبه
 - روش‌های متنی، مبتنی بر هنر و اینترنت
- ۴- پژوهش‌های چند روشی، ترکیبی و مشارکتی
- ۵- تحلیل، تفسیر، بازنمایی و ارزیابی
- ۶- نتیجه‌گیری: سیاست و اجتماع

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

راهبرد مشارکتی. دانشجویان با مطالعه منابع مشخص شده در طول ترم به بحث و نقد مطالب میپردازند.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۱۰۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- Cushman, P. (2021). *Hermeneutic Approaches to Interpretive Research: Dissertations in a Different Key*. Routledge.
- Ravitch, S. M., & Carl, N. M. (2019). *Qualitative research: Bridging the conceptual, theoretical, and methodological*. Sage Publications.
- Leavy, P. (Ed.). (2014). *The Oxford handbook of qualitative research*. Oxford University Press.
- Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods* (Sixth edition). SAGE.
- Lahman, M. K. (2024). *An Introduction to Qualitative Research: Becoming Culturally Responsive*. SAGE Publications.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنوایان می‌باشد.
برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

نظریه‌های پیشرفته شهرسازی		الف) عنوان درس به فارسی:	
Urban Planning Advanced Theories		عنوان درس به انگلیسی:	
نوع درس و واحد		دروس پیش‌نیاز:	
نظری ☒ پایه ☐	ندارد	دروس هم‌نیاز:	
عملی ☐ تخصصی الزامی ☒	ندارد	تعداد واحد:	
نظری-عملی ☐ تخصصی اختیاری ☐	۲	تعداد ساعت:	
رساله / پایان‌نامه ☐	۳۲		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

- فهم و نقد نظریه‌های رویه‌ای شهرسازی
- تعریف و بکارگیری نظریه‌ها در حرفه شهرسازی

اهداف ویژه:

- تعمق در تاثیر نظریه در حرفه شهرسازی در ایران
- تعمق در تاثیر نظریه بر منفعت عمومی در ایران

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- ۱- مروری بر تفاوت نظریه‌های شهرسازی و نظریه‌های شهری
- ۲- بررسی و نقد پارادایم نیوتن-دکارتی و پارادایم دانش بنیان و اثرات هر یک بر نظریه‌های شهرسازی
- ۳- درک پایه دانش شهرسازی و جایگاه هستی‌شناسی (ontology) و معرفت‌شناسی (epistemology) در علم شهرسازی
- ۴- بررسی ارتباط روش‌شناسی با نظریه‌های شهرسازی
- ۵- درک تفاوت نظریه‌های مبتنی بر عقلانیت ابزاری با نظریه‌های مبتنی بر اصلاح طلبی و عقلانیت محتوایی در پارادایم جدید
- ۶- تبیین جایگاه واقعیات (facts) و ارزش‌ها (values) در ارتباط نظریه و عمل شهرسازی
- ۷- بحث و بررسی نظریه‌های معاصر از نظریه برنامه‌ریزی تعاملی تا نظریه انتقادی
- ۸- بحث و بررسی نظریه‌های دهه‌های اخیر از نظریه اجماع‌سازی تا شهر عادل و روایت‌نگاری
- ۹- بحث درباره پایه دانش شهرسازی ایرانی-اسلامی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

راهبرد اصلی این درس مبتنی بر شیوه آموزش دانشجو-محور و متکی بر بررسی نمونه‌های داخلی و خارجی برای درک و نقد تاثیرات نظریه‌های مبتنی بر عقلانیت‌های متفاوت بر حرفه شهرسازی و منفعت عمومی در ایران می‌باشد.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۵۰ درصد
- آزمون پایان نیم‌سال ۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس درس، سیستم پروژکتور، مژیک و وایت‌بورد

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

1. Beauregard, R. (2020). Advanced Introduction to Planning Theory. Edward Elgar Publishing.
2. Fainstein, S. and J. Defilippis (2021). Readings in Planning Theory. Wiley blackwell.
3. Gunder, M., Madanipour, A., and V. Watson. (2017). Handbook of Planning Theory. Routledge.
4. Brenner, N. (2019). New urban spaces: Urban theory and the scale question. Oxford University Press.
5. Wacquant, L. (2022). Bourdieu in the city: Challenging urban theory. John Wiley & Sons.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنویان می‌باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

تحلیل مسائل شهری ایران		الف) عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	Topics in Iranian Urban Planning	عنوان درس به انگلیسی:
پایه ☐ نظری ☒	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☒ عملی ☐	-	دروس هم نیاز:
نظری-عملی ☐ تخصصی اختیاری ☐	۲	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐	۳۲	تعداد ساعت:

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☒ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

ایجاد قابلیت، مهارت و توانایی تحلیل علمی مسائل شهری در سطح آکادمیک و دانشگاهی، برحسب رویکردهای روش شناختی در تحلیل مسائل شهرسازی به طور کلی و به ویژه در ایران.

اهداف ویژه:

ایجاد و رشد درک تحلیلی دانشجو از مسائل شهری و منطقه‌ای، تشویق نگاه بینارشته‌ای، بینامقیاسی، انتقادی در صورت‌بندی و تحلیل مسئله

ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

- ۱- طرح مباحث مرتبط با مولفه‌های عنوان کلاس توسط مدرس راهنما که طی چهار جلسه برگزار می‌شود. دانشجویان در ضمن چهار جلسه کلاس، متناسب با علاقه خود که گویای جهت‌گیری آنان در رساله است، موظف می‌شوند موضوعی را انتخاب کرده و خود را طی حداقل یکماه برای طرح نظری مسئله تحقیق و چارچوب مدل نظری تحلیل خود برای یک جلسه ارائه آماده کنند.
- ۲- ارائه اول دانشجویان، انجام مباحثه و نتیجه‌گیری از گزارش طرح نظری مسئله تحقیق و چارچوب مدل تحلیل توسط دانشجویان که به هر یک، یک جلسه اختصاص خواهد یافت. لذا با توجه به تعداد دانشجویان، این کار از جلسه پنجم تا دهم طول خواهد کشید. بدیهی است نقد و بررسی گزارش دانشجویان شرایط را برای دور دوم ارائه‌ها فراهم می‌کند.
- ۳- این مرحله که مدت آن شش جلسه خواهد بود و در هر جلسه یک ارائه تحلیلی مورد بررسی و نقد تحلیلی قرار خواهد گرفت شامل جلسات یازدهم تا هفدهم است و دانشجویان بر پایه طرح نظری مسئله شهری مورد تحقیق و تدوین مدل تحلیل موظف اند طی یک جلسه گزارش تحلیلی خود را در خصوص یک مسئله شهری شهرهای ایران ارائه دهند.

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

دعوت از میهمان، ارائه‌های کلاسی، تعامل و مباحثه، تحلیل نمونه‌ها و تجارب عینی

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۱۰۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس درس، سیستم پروژکتور، مایژیک و وایت بورد

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- De DatGe, R. & Watson, V. (2018). *Urban Planning in the Global South: Conflicting Rationalities in Contested Urban Space*. Springer.
- Nugraha, E., Ruszczyk, H., de Villiers, I (2024). *Overlooked Cities: Power, Politics and Knowledge Beyond the Urban South*. Routledge.
- Hibbard, M., Freestone, R., Sager, T. (2013). *Dialogues in Urban and Regional Planning. Volume 5*. Taylor & Francis.
- Rukmana, D. (2020). *The Routledge Handbook of Planning Megacities in the Global South*. Taylor & Francis
- Alaedini, P. (2021). *Social policy in Iran*. Routledge.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنویان می‌باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

دروس تخصصی اختیاری

الف)عنوان درس به فارسی: اقتصاد سیاسی و شهرسازی		
عنوان درس به انگلیسی:	Political Economy and Urban Planning	
دروس پیش نیاز:	پایه ☐ نظری ☒	
دروس هم نیاز:	تخصصی الزامی ☐ عملی ☐	
تعداد واحد:	۲	تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:	۳۲	رساله / پایان نامه ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس		
مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه		مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است ☒

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

- معرفی اقتصاد سیاسی فضا و فهم ماهیت و محتوای تئوری ها و طرح های شهرسازی
- معرفی روش های پژوهش های اقتصاد سیاسی در تبیین انتظام کالبدی - فضایی شهر، آثار معماری و منظر شهری
- معرفی روش و شیوه های پژوهش اقتصاد سیاسی فضا

اهداف ویژه:

- آشنایی با تبیین های اقتصاد سیاسی فرم و محتوای کالبدی و فضایی شهرها و توسعه آن به منظور تشخیص نیروهای کلیدی موثر بر طرح توسعه شهری معاصر شامل: اقتصاد بازار، ضوابط توسعه عمومی / بخش خصوصی، خواست سازندگان و نقش سرمایه، نیروهای اجتماعی مدنی و مشوق های طراحی خوب
- توانایی بحث پیرامون شهرهای سنتی، شهر به مثابه یک اثر هنری، شهر کارآ و فونکسیونل، باغشهر (اکولوژیکی)، شهر امن، شهر تجربه، شهر هوشمند و ... در سطح جهانی

پ) مباحث یا سرفصل ها:

- ۱- تبیین های نظری اقتصاد سیاسی شهر و سیاست های شهرسازی
- ۲- اقتصاد سیاسی مارکسیستی ۱:
 - مروری بر سه جزء مارکسیسم.
 - شهر و نظریه ارزش کار اجتماعاً تولید شده، ارزش اضافی نیروی کار و بتواریگی کالایی با مطالعه دو کتاب از انگلس: درباره مسکن و وضع طبقه کارگر در انگلستان
- ۳- اقتصاد سیاسی مارکسیستی ۲: قدرت شهر و اقتصاد سیاسی شهری با مطالعه آثاری از ولادیمیر ایلچ (لنین)، پلخانیف، لئون تروتسکی، کارل کائوتسکی، روزا لوکزامبورگ، آنتونیو گرامشی و نیکوس پولاتزاس
- ۴- سیاست های تغییر کاربری اراضی شهری به مثابه مهمترین ابزار اقتصاد سیاسی شهر، با رجوع به مباحثات کائوتسکی و لنین، گوندر فرانک، ایمانوئل والرشتاین، هارولد ولف، لوندربنه ریا، و مطالعه آثاری از جانوری و وات
- ۵- مسئله شهر در اقتصاد سیاسی نو مارکسیستی مکتب فرانکفورت با آثاری از لوکاچ، آدورنو، هورکهایمر و والتر بنیامین
- ۶- ساختگرایی نو مارکسیستی مانوئل کاستلز و مسئله شهری، مصرف جمعی فضا و جنبش های شهری
- ۷- لوفور و مسئله تولید فضا، زندگی روزمره و انقلاب شهری
- ۸- دیوید هاروی و شهری شدن سرمایه، کالایی شدن فضا، ارزش اضافه شهروندان و بسط حق به شهر
- ۹- اقتصاد سیاسی شهر و مکتب لوس آنجلس با مطالعه آثاری از: مایک دیویس، پیتر جی تایلور، وارویچ آرمسترانگ، تی جی مک گی، جان فریدمن، جنی رایینسون، نیل برنر، نیل اسمیت و نیک تتودور
- ۱۰- اقتصادهای سیاسی مناسبات جهانی و فرایندهای جهانی شدن (سیاست های شهری در جنوب جهان - تقسیم رسمی / غیر رسمی و تغییر پراتیک های شهرگرایی در جنوب)، با مطالعه آثاری از گیلیان هارت

- ۱۱- نقش کارگزاری سیاسی محلی در حکمروایی شهری سرمایه داری و اقتصاد سیاسی توسعه شهری ، با مطالعه آثاری از کریستوفر پیکونس ، گری استوکر ، هارولد وولمن ، دیوید هاروی ، مولوچ
- ۱۲- نهادهای اجتماعی و تاریخ ماشین قدرت سیاسی شهر با مطالعه آثاری از ریودان ویلیام، جیمز اسکات
- ۱۳- نهادهای اقتصادی بازارها و تشکیل و عملیات بازارها، نظم بازار، با مطالعه آثاری از چارلز لیندبلوم ، چارلز تی بوت ، وینسنت اوستروم
- ۱۴- سازوکارهای شهری اقتصاد سیاسی فضا، طراحی شهری و برند سازی شهر با مطالعه آثاری از کالون ، دونالد مک کینزی ، فابین مونس ، کریستین برنات ، ریچارد سیورگ.

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ارائه مطالب توسط استاد، ارائه مطالب توسط دانشجویان، بحث و تبادل آراء، دعوت از متخصصان امر و...

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال	۵۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال	۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس درس، سیستم پروژکتور، مایژیک و وایت بورد

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. کاتبرت ، الکساندر ؛ فرم شهرها ، اقتصاد سیاسی و طراحی شهری ؛ ترجمه حمید رضا پارسی ، آرزو افلاطونی ؛ انتشارات دانشگاه تهران ، ۱۳۹۵ ، تهران
۲. تانکیس ، فرن ؛ فضا ، شهر و نظریه اجتماعی ، ترجمه حمید رضا پارسی ، آرزو افلاطونی ؛ انتشارات دانشگاه تهران ، ۱۳۸۸
3. Harvey, D. (2017). The urban process under capitalism: A framework for analysis. In *Readings in Urban Analysis* (pp. 197-227). Routledge.
4. Sevilla-Buitrago, Á. (2022). *Against the commons: A radical history of urban planning*. U of Minnesota Press.
5. Slater, T. (2021). *Shaking up the city: Ignorance, inequality, and the urban question*. Univ of California Press.
6. Alain de Janvry, *The Agrarian Question and Reformism in Latin America* (Baltimore and London: Johns Hopkins University Press, 1981)
7. Albert Speer, "Responsibility and Response," *Journal of Architectural Education*, 32, 2 (1978), p. 18.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنویان می‌باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

الف) عنوان درس به فارسی: بازآفرینی شهری در جهان شرق		عنوان درس به انگلیسی: Urban Regeneration in the Global East	
نوع درس و واحد			
پایه ☐	نظری ☒	-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐	عملی ☐	-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ☒	نظری-عملی ☐	۲	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:
مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است ☒	مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

تقسیم جهان به دوگانه شمال-جنوب در دهه های اخیر مبنایی برای اندیشیدن و مطالعه در مورد شهرها قرار گرفته است. این دسته بندی دوگانه باعث شده است که برخی از کشورها، که نه به اندازه های توسعه یافته و ثروتمند اند که بتوان آنها را در جهان شمال قرار داد، و نه آنقدر توسعه نیافته و فقیرند که جزء جهان جنوب تلقی شوند، در وضعیتی معلق قرار گیرند. کشورهای سوسیالیستی سابق، برخی کشورها در شرق آسیا، اروپای شرقی و خاورمیانه از این گونه اند. این شکاف در سال های اخیر برخی نظریه پردازان را بر آن داشته تا مفهوم جدیدی را تحت عنوان «جهان شرق» پایه گذاری کنند. در حوزه بازآفرینی شهری به طور خاص، کاربست نظریه های برخاسته از جهان شمال، چالش هایی را برای مطالعه تحولات مراکز شهری در «جهان شرق» ایجاد کرده و مناقشاتی را برانگیخته است. در چنین شرایطی، هدف از این درس ارائه صورت بندی جدیدی از مفهوم بازآفرینی شهری و فهم زمینه-مبنا از فرآیندهای شکل دهنده به آن در کشورهایی است که خارج از دوگانه شمال-جنوب قرار می گیرند.

اهداف ویژه:

- آشنایی دانشجویان دکتری با نظریه های نوظهور در حوزه بازآفرینی شهری
- ایجاد زمینه و دغدغه در دانشجویان دکتری برای مطالعه شهرها و تولید دانش بومی فراتر از نظریه ها و چارچوب های رایج

پ) مباحث یا سرفصل ها:

۱- مرور نظریه های بازآفرینی شهری

- سیر تحول نظریه ها
- مفاهیم و انگاره ها

۲- چالش های طبقه بندی دوگانه جهان شمال-جهان جنوب و ضرورت صورت بندی جدید

- بازبینی انتقادی مفاهیم و واژگان
- خوانش انتقادی بازآفرینی شهری در فراسوی جهان شمال

۳- ضرورت های تولید دانش در فراسوی جهان شمال

- جغرافیای سیاسی دانش
- چالش های کاربست مفهوم اعیان سازی به عنوان یک چارچوب تحلیلی بازآفرینی شهری، در فراسوی جهان شمال
- تمرکز زدایی از نظریه ها و مفاهیم و ساخت نظریه های زمینه-مبنا

۴- تعریف جهان شرق

- معرفت شناسی جهان شرق: شرق یک مفهوم جغرافیایی یا معنایی؟
- ماهیت بینابینی جهان شرق در نسبت با جهان شمال و جهان جنوب
- یک شرق واحد یا شرق های چندگانه؟

۵- شهر و شهری سازی در جهان شرق

- پیچیدگی ها و فرآیندهای تحولات شهری
- روابط مرکز- پیرامون
- گونه های مالکیت زمین و مسکن
- فرآیندهای نامتوازن توسعه شهری و کالایی شدن زمین
- فهم ساختاری اقتصاد سیاسی شهرها: نقش نظامهای سرمایه داری و نئولیبرالیسم در توسعه های شهری

۶- بازآفرینی شهری در جهان شرق

- مساله شناسی افت و زوال شهری در جهان شرق: زمینه ها و عوامل
- گفتمان انتقادی اعیان سازی در جهان شرق: از اعیان سازی کلاسیک تا اعیان سازی نوساخته
- جایگاه بازآفرینی در برنامه های توسعه شهری
- سیاست های تولید مسکن و جایگاه بازآفرینی شهری در آن
- مطالعه بازآفرینی شهری به عنوان فرآیندهای چندگانه و نه یک فرآیند واحد
- از بازآفرینی دولت- مینا تا سیاست های شهری نئولیبرال و توسعه های بازار-محور
- کنشگران و روابط قدرت در فرآیندهای بازآفرینی شهری
- بازآفرینی شهری و پارادایم های معاصر

۷- روش شناسی مطالعه بازآفرینی شهری در جهان شرق

- مرور و تحلیل مقالات و کتابها از دیدگاه روش پژوهش

۸- ارائه های دانشجویان در قالب سمینار، مقاله و ...

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ارائه مطالب توسط استاد، ارائه مطالب توسط دانشجویان، بحث و تبادل آراء، دعوت از متخصصان امر و...

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۵۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس درس، سیستم پروژکتور، مایک و وایت بورد

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

1. Ghertner, D. A. (2015). Why gentrification theory fails in 'much of the world'. City, 19(4), 552-563.
2. Müller, M., & Trubina, E. (2020). The Global Easts in global urbanism: views from beyond North and South. Eurasian Geography and Economics, 61(6), 627-635.
3. Radcliffe, S. A. (2017). Decolonising geographical knowledges. Transactions of the Institute of British Geographers, 42(3), 329-333.
4. Ren, J., & Luger, J. (2015). Comparative Urbanism and the 'Asian City': Implications for Research and Theory. International Journal of Urban and Regional Research, 39(1), 145-156.
5. Waley, P. (2016). Speaking gentrification in the languages of the Global East. Urban Studies, 53(3), 615-625.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنویان می باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان پذیر می باشد.

عنوان درس به فارسی: تحلیل شبکه حمل و نقل		عنوان درس به انگلیسی: Transportation Network Analysis	
نوع درس و واحد			
پایه ☐ نظری ☒		-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی ☐		-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐		۲	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:
مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است ☒	مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

- روش‌های مدلسازی شبکه‌های حمل و نقل
- روش‌های تحلیل شبکه‌های حمل و نقل

اهداف ویژه:

- آشنایی با بسته‌های نرم افزاری مدلسازی شبکه‌های حمل و نقل شهری

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- ۱- مدلسازی شبکه حمل و نقل شهری
- ۲- تحلیل‌های توپولوژیک شبکه حمل و نقل با استفاده از نظریه گراف‌ها
- ۳- تحلیل چیدمان فضا و کاربردهای آن
- ۴- استفاده از ابزارهای تحلیل جغرافیایی برای تحلیل چیدمان فضا
- ۵- مدل‌های تحلیل اندرکنش حجم تردد و ظرفیت کمان‌ها و تقاطع‌ها
- ۶- مدلسازی تخصیص ترافیک
- ۷- تحلیل گلوگاه‌ها در شبکه‌های حمل و نقل
- ۸- معرفی نرم افزارهای تحلیل شبکه‌های حمل و نقل شهری و شاخص‌های آنها
- ۹- مدلسازی شبکه حمل و نقل همگانی شهری
- ۱۰- تحلیل شبکه حمل و نقل همگانی شهری

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

- بحث‌های گروهی و ایجاد انگیزه برای مشارکت در بحث
- تکالیف درسی کوتاه مدت
- استفاده از ابزار مناسب چندرسانه‌ای و معرفی نرم افزارها
- معرفی منابع اطلاعات و تجربیات بین‌المللی

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال و پروژه درسی ۶۰ درصد
- آزمون پایان نیم‌سال ۴۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

- نیاز به رایانه و ابزار نمایش فیلم و پاورپوینت

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- 1- Macioszek, E., & Sierpiński, G. (Eds.). (2021). *Research Methods in Modern Urban Transportation Systems and Networks*. Springer.
- 2- Krizek, K. J., & King, D. A. (2021). *Advanced introduction to urban transport planning*. Edward Elgar

- Publishing.
- 3- Chow, J. (2018). *Informed Urban transport systems: Classic and emerging mobility methods toward smart cities*. Elsevier.
 - 4- Yang, D., & Duan, Z. (2022). *Assessing Urban Transportation with Big Data Analysis*. Springer Nature.
 - 5- Brandes, U. (2005). *Network analysis: methodological foundations* (Vol. 3418). Springer Science & Business Media.
 - 6- Van Nes, A., & Yamu, C. (2021). *Introduction to space syntax in urban studies* (p. 250). Springer Nature.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنوایان می‌باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

توسعه شهری پایدار		الف) عنوان درس به فارسی:	
نوع درس و واحد		عنوان درس به انگلیسی: Sustainable urban development	
پایه ☐ نظری ☒		-	دروس پیش‌نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی ☐		-	دروس هم‌نیاز:
تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐		۲	تعداد واحد:
رساله / پایان‌نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس			
مرتبط با مأموریت/آمایش ☐ مرتبط با مأموریت ☒	مأموریت/آمایش ☐ مرتبط با مأموریت ☒		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

با مطرح شدن موضوع پایداری به عنوان یک رویکرد تاثیرگذار و غالب از ۱۹۸۰ میلادی به بعد، بسیاری از منازعات علمی و حرفه ای پیرامون پایداری شکل گرفته و همچنان ادامه دارد. از آنجاکه شهرسازی به مانند سایر حوزه های دانش آکادمیک و حرفه ای مرتبط با پایداری، از طرفی با بسط و منازعات مربوط به مفهوم سازی توسعه پایدار و از طرف دیگر با مسایل و چالش‌ها سازجایی و یافتن ابزار مناسب برای مقابله با آنچه ناپایداری خوانده می شود درگیر بوده است، بررسی ادبیات حوزه شهرسازی در مقیاس‌های گوناگون منطقه ای/ شهری/ محله ای و در حوزه های متفاوت برنامه ریزی، طراحی و مدیریت که به مباحث مرتبط با پایداری اختصاص یافته است از اهداف اساسی این درس است.

اهداف ویژه:

- افزایش دانش در زمینه محتوی و رویه موضوع پایداری در شهرسازی در ابعاد چندگانه و موضوعات گوناگون شهرسازی
- ارائه درک و تحلیل مناسبی از وضعیت شهرسازی کشور و راههای برون رفت از ناپایداری های توسعه شهری

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

پس از بحث و تحلیل پیرامون پیشینه پایداری (در ادبیات نظری و مروری بر کنفرانس های بین المللی مرتبط)، ضرورت پرداختن به آن و ارکان و ابعاد پایداری، مباحث اصلی درس در چهار محور اصلی مورد شناسایی، بحث و تحلیل و نقد قرار می‌گیرند:

- ۱- مفهوم پایداری و چالش های آن
- ۲- اصول و شاخص های پایداری
- ۳- ساز و کارها، رویه ها، فرایندها و تجارب پایداری شهری
- ۴- توسعه شهری پایدار در ایران (فرصت ها، موانع و چالش ها)

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ارائه مطالب توسط استاد، ارائه مطالب توسط دانشجویان، بحث و تبادل آرا، دعوت از متخصصان امر و...

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهای):

- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۵۰ درصد
- آزمون پایان نیم‌سال ۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس درس، سیستم پروژکتور، مایک و وایت بورد

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

1. Alvarez- Risco, A., et al., 2020, Building Sustainable Cities, Springer Cham
2. Angelo, H. (2021). *How green became good: Urbanized nature and the making of cities and citizens*. University of Chicago Press.
3. Kaika, M., Tzaninis, Y., Mandler, T., & Keil, R. (2023). *Turning up the heat: Urban political ecology for a climate emergency*. Manchester University Press.
4. Shmelev, S. E., 2019, Sustainable cities reimagined, New York: Routledge

5. Steele, W., 2022. Planning Wild Cities., New York: Routledge
6. United Nations Economic and Social Council, 2016,. Report of the inter-agency and expert group on sustainable development goal indicators.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنویان می‌باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

الف) عنوان درس به فارسی: جهانی شدن و شهر		عنوان درس به انگلیسی: Globalization and the City		نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	-	پایه ☐ نظری ☒		
دروس هم نیاز:	-	تخصصی الزامی ☐ عملی ☐		
تعداد واحد:	۲	تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐		
تعداد ساعت:	۳۲	رساله / پایان نامه ☐		
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس		مرتبط با مأموریت/آمایش	مرتبط با مأموریت/آمایش	
		موسسه نیست ☐	موسسه است ☒	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

- فهم و نقد تأثیرات جهانی شدن بر شهر
- فهم و نقد تأثیرات جهانی شدن بر حرفه شهرسازی

اهداف ویژه:

- نقد و بررسی عوامل، رویه های شکل گیری، و اثرات شهر جهانی بر اساس نمونه هایی از شهرهای آسیایی، اروپایی و آمریکایی
- نقد و بررسی روند ها و اثرات جهانی شدن شهرها در ایران

پ) مباحث یا سرفصل ها:

- ۱- مروری بر رویکردهای سه گانه در جهانی شدن و جهانی سازی
- ۲- بررسی و نقد ابعاد کالبدی، اقتصادی، سیاسی، و فرهنگی جهانی شدن و جریان های چهارگانه انسان، اطلاعات، سرمایه، و کالا
- ۳- شناسایی منابع و انواع رتبه بندی شهرهای جهانی و شاخص های بکار گرفته شده در رتبه بندی ها
- ۴- درک تفاوت رویکرد ها و روش شناسی غربی و غیر غربی در رتبه بندی شهرهای جهانی
- ۵- درک مفهوم سیاه چاله ها و تفاوت بین المللی شدن، جهان شمولی، غربی شدن، لیبرالی شدن و ... با جهانی شدن شهر
- ۶- بررسی زمینه اقتصاد در شکل گیری شهرهای جهانی و تأثیر پذیری شهرهای جهانی بر یکدیگر
- ۷- درک مفاهیم سرمایه گذاری مستقیم خارجی، نیروی کار، شرکت های فراملیتی، خدمات پیشرفته، و ... در شهرهای جهانی
- ۸- بررسی تأثیرات شهرهای جهانی و جهان شمولی بر هویت و فرهنگ
- ۹- بررسی و نقد نقش حکمروایی توسعه گرا و حکمروایی ضابطه گرا در شکل گیری شهر جهانی
- ۱۰- بررسی مسایل منتج از جهانی شدن شهرها منجمله نابرابری، فقر، و قطبی شدن.

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

راهبرد اصلی این درس آموزش دانشجو-محور، با تأکید بر نمونه های داخلی و خارجی برای درک و نقد تأثیرات جهانی شدن شهرها در آینده ایران می باشد.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال ۱۰۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس درس، سیستم پروژکتور، مایک و وایت بورد

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

1. Clark, G. (2016). Global Cities: A Short History. Brookings Institution Press.
2. Gottlieb, R. and Simon Ng. (2018). Global Cities. The MIT Press.
3. Sassen, S. (2001). The Global City. Princeton University Press.
4. Zhenhua, Z. (2020). Global Cities: Past, Present and Future. Sage.
5. Zukin, S., Kasinitz, P. and Xiangming Chen. (2016). Global Cities, Local Streets: Everyday

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنویان می‌باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

تحلیل مسائل حکمروایی شهری		الف) عنوان درس به فارسی:	
نوع درس و واحد		عنوان درس به انگلیسی: Topics in Urban Governance	
پایه ☐ نظری ☒		-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی ☐		-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐		۲	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:
مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است ☒	مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

- ارتقای توانایی دانشجویان در تحلیل عمیق و چندجانبه‌ی مسائل مربوط به حکمروایی شهری

اهداف ویژه:

- تعمیق، تطبیق و بروزرسانی مفاهیم مرتبط با حکمروایی شهری در حوزه‌های اجتماعی فضایی، اقتصادی و محیط‌زیستی
- افزایش مهارت‌های تفکر و تحلیل انتقادی، تشخیص مساله، تحلیل روابط علت و معلولی و واکاوی راهکارهای موجود/احتمالی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

بعد اجتماعی فضایی

- ۱- نحوه‌ی شکل‌گیری جوامع شهری، نقش قدرت در تبیین خود و دیگری
- ۲- شاخصه‌های فضای شکل گرفته از جوامع شهری
- ۳- جنسیت و ارتباط آن با فرآیندهای فضایی و اجتماعی اقتصادی در شهری
- ۴- شاخصه‌های تاریخی و گذار شهری
- ۵- رویکرد به زمین، مسکن و جنسیت و تاثیر آنها در تامین عدالت اجتماعی و فضایی

بعد اقتصاد و حکمروایی

- ۱- تاثیر فرآیندهای حکمروایی بر شکل‌گیری مناطق/محدوده‌های شهری
- ۲- توسعه اقتصاد محلی شهرها، راهبردهای رویارویی با انواع شوک در شهرها
- ۳- روش‌های بازتوزیع درآمدهای بادآورده از املاک و زمین شهری
- ۴- تشویق و تسهیل تصمیم‌سازی‌ها با چندین بازیگر در محیط‌های پیچیده
- ۵- راهبردهای همه‌شمولی و عدالت اقتصادی درون و بین شهرها

بعد پایداری و تغییرات اقلیمی

- ۱- فاکتورهای موثر بر گذار بسوی شهرهای تاب‌آور و پایدار
- ۲- نقش هوشمندی و پیشرفت‌های فناوری در کاهش اثرات تغییرات اقلیمی و افزایش عملکرد محیطی
- ۳- راهکارهای مدیریتی در افزایش عدالت محیط‌زیستی و کاهش آسیب‌پذیری‌ها

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

کلاس به شیوه مشارکتی برگزار میشود و دانشجویان فراخورعلاقه‌ی پژوهشی خود در ارائه و تسهیل مباحث همکاری می‌کنند.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهی):

۱۰۰ درصد

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال

۰ درصد

آزمون پایان نیم‌سال

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس درس، سیستم پروژکتور، مژیک و وایت بورد

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- اسماعیل زاده، ح. (۱۳۹۵). بنیان‌های نظری در مطالعات شهری. انتشارات تپسا
- Fransen, J., van Dijk, M. Edelenbos, J. (2021) *Urban Planning, Management and governance in emerging economies*. Edward Elgar Publishing.
- Sotarauta, M. & Beer, A. *Handbook on city and regional leadership*. Edward Elgar Publishers.
- Bevir, M., McKee, K., Matthews, P. (2018). *Decentring Urban Governance Narratives, Resistance and Contestation*. Routledge.
- Svitková, K. (2022). *Resilience and Urban Governance Securing Cities*. Routledge
- Perulli, P. (2017). *The Urban Contract Community, Governance and Capitalism*. Routledge
- Trono, A., Nunes Silva, C. (2020). *Local Governance in the New Urban Agenda*. Springer.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

- برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنویان می‌باشد.
- برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

- ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

الف) عنوان درس به فارسی: تحلیل مسائل برنامه‌ریزی منطقه‌ای		عنوان درس به انگلیسی: Topics in Regional Planning	
نوع درس و واحد			
پایه ☐ نظری ☒		-	دروس پیش‌نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی ☐		-	دروس هم‌نیاز:
تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐		۲	تعداد واحد:
رساله / پایان‌نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:
مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است ☒	مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

- ارتقای توانایی دانشجویان در تبیین و تحلیل مصادیق عینی و واقعی مسائل مربوط به برنامه‌ریزی منطقه‌ای

اهداف ویژه:

- تعمیق، تطبیق و بروزرسانی مفاهیم مرتبط با برنامه‌ریزی منطقه‌ای
- افزایش مهارت‌های تفکر و تحلیل انتقادی، تشخیص مساله، تحلیل روابط علت و معلولی و واکاوی راهکارهای موجود/احتمالی

ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

- ۱- بازتعریف منطقه و پیچیدگی‌های برنامه‌ریزی منطقه و جایگاه آن در نظام برنامه‌ریزی کشور
- ۲- نقش قدرت و نهادها در توسعه منطقه‌ای، ارتباط نهادهای شهری و منطقه‌ای از تصمیم‌سازی تا اجرا در توسعه منطقه‌ای
- ۳- مسائل جهانی و تاثیر آن بر توسعه منطقه‌ای
- ۴- نابرابری‌های منطقه‌ای
- ۵- چالش‌های توسعه و مدیریت مناطق کلانشهری
- ۶- تغییرات کاربری زمین در توسعه‌های مختلف منطقه‌ای
- ۷- فقر و حاشیه‌نشینی
- ۸- چالش‌های توسعه اقتصاد منطقه‌ای
- ۹- تامین منابع طبیعی و انرژی در توسعه منطقه‌ای
- ۱۰- افزایش جمعیت و مهاجرت
- ۱۱- حوادث طبیعی و تغییرات آب و هوایی
- ۱۲- رویکردهای تامین زمین و مسکن قابل استطاعت در شهر و منطقه
- ۱۳- برنامه‌ریزی و مدیریت زیرساخت‌های منطقه‌ای
- ۱۴- تحلیل ارتباط میان ابعاد مختلف هر مسئله و تاثیر آن بر دیگر مسائل در برنامه‌ریزی منطقه‌ای

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

کلاس به شیوه مشارکتی برگزار میشود و دانشجویان فراخورعلاقه‌ی پژوهشی خود در ارائه و تسهیل مباحث همکاری می‌کنند.

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۱۰۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس درس، سیستم پروژکتور، مایژیک و وایت‌برد

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

Fratesi, U. (2023). *Regional policy: theory and practice*. Routledge.

- Neuman, M. & Zonneveld, W. (2021) *The Routledge handbook of regional design*. Routledge.
- Callanan, M. & Loughlin, J. (2021) *A research agenda for regional and local government*. Edward Elgar Publishing.
- Barnett, J. (2020). *Designing the megaregion: Meeting urban challenges at a new scale*. Island Press.
- Capello, R., Nijkamp, P. (2019). *Handbook of regional growth and development theories*. Edward Elgar Publishing.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنویان می‌باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

سیاست‌های شهری		الف) عنوان درس به فارسی:	
نوع درس و واحد		عنوان درس به انگلیسی: Urban policies	
پایه ☐ نظری ☒		-	دروس پیش‌نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی ☐		-	دروس هم‌نیاز:
تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐		۲	تعداد واحد:
رساله / پایان‌نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:
مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است ☒	مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

هدف این درس ایجاد درک عمیق از مباحث نظری روز در حوزه سیاست‌های شهری و ارتباط آن با مباحث حکمروایی، توسعه و اقتصاد در ساحت نظری و عملی سیاست‌های شهری و عمومی می‌باشد.

اهداف ویژه:

- تعمیق فهم ارتباط سیاست‌شهری، اقتصاد سیاسی و حاکمیت
- تحلیل سبک‌ها و رویه‌های سیاست‌گذاری
- تسلط بر نحله‌های فکری در زمینه تحلیل سیاست
- فهم و تحلیل سیاست‌مندی سیاست‌های شهری

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- ۱- سیاست عمومی و نظریه‌های حاکمیت
- ۲- سیاست و حکمروایی شهری
- ۳- نظریه‌های محتوایی سیاست
- ۴- تدوین سیاست: طراحی و ابزارها
- ۵- بازیگران رسمی و غیررسمی سیاست‌گذاری
- ۶- ظرفیت سیاست و اجرایی شدن سیاست
- ۷- سفر سیاست و یادگیری
- ۸- تحلیل سیاست: روش‌های کمی و کیفی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ارائه مطالب توسط استاد، ارائه مطالب توسط دانشجویان، بحث و تبادل آراء، دعوت از متخصصان امر و...

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهای):

- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۱۰۰ درصد
- آزمون پایان نیم‌سال ۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس درس، سیستم پروژکتور، مایژیک و وایت بورد

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

1. Weible, M. C. (2023). Theories of the Policy Process (5th edition). Routledge.
2. Jessop, B. (2016) The State: Past, Present, Future. Polity Press.
3. Kraft, M.E., and Furlong, S.R. (2018) Public Policy: Politics, Analysis, and Alternatives (6th Edition). Sage and CQ Press. Washington, DC.
4. Weimer, D. L. & Vining, A. R. (2017). Policy analysis: Concepts and practice. (6th Edition). Routledge
5. Birkland, T. A. (2019). An introduction to the policy process: Theories, concepts and models of public policy making. Fifth edition. Routledge.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنوایان می‌باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

سیاست‌مندی فضای عمومی		الف) عنوان درس به فارسی:	
نوع درس و واحد		عنوان درس به انگلیسی: The politics of public space	
پایه ☐ نظری ☒		-	دروس پیش‌نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی ☐		-	دروس هم‌نیاز:
تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐		۲	تعداد واحد:
رساله / پایان‌نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:
مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است ☒	مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

دست کم در دو دهه اخیر، در متون مطالعات شهری، ادبیاتی غنی در زمینه‌ی سیاست‌مندی فضای عمومی تولید شده است. طرح رویکردهایی مانند شهرسازی چریکی و شهروندی شورشی، تحلیل تعارضات میان طبقات اجتماعی و نزاع بر سر فضای عمومی و نمادها، طردشدگی، جنسیت، عمل‌ها و مقاومت‌های روزمره شهروندان خلال فضای عمومی، رابطه‌ی مطالبه‌ی حق به شهر و فضای عمومی و نقش فضای عمومی به مثابه سوژه یا مکانی برای مطالبه‌ی سیاسی، مثال‌هایی از این نوع نگاه به ماهیت فضای عمومی هستند. در این درس اختیاری، مروری بر برخی از مهمترین چارچوب‌های تحلیلی در این حوزه انجام می‌شود.

اهداف ویژه:

در این درس، با شناختی از نظریه‌هایی که از دو نگاه کلان (major theories) - تحلیل ساختارهای کلان - و خرد (minor theories) - عمل‌های روزمره - به تحلیل سیاست‌مندی فضای عمومی می‌پردازند، تمرکز بر طرح مسئله در زمینه‌ی شهرها ایران خواهد بود.

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- ۱- چرا فضای عمومی اهمیت دارد؟
- ۲- فضای عمومی و عمومیت فضا چیست؟ (رویکردها به تعریف عمومیت فضای عمومی)
- ۳- اقتصاد سیاسی فضای عمومی
- ۴- فضای عمومی، دموکراسی و سیاست
- ۵- فضای عمومی و شمول/انحصار اجتماعی؛ رؤیت‌پذیری گروه‌های اجتماعی، تمایز، هویت، خاطرات
- ۶- فضای عمومی و جنبش‌های اجتماعی؛ فضای عمومی و اعتراض
- ۷- فضای عمومی و پراکسیس شهری؛ مقاومت و عمل روزمره

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

مشارکت دانشجویان در بحث به کمک مصادیق و متون و طرح مسئله‌های پژوهشی مرتبط با ساخت و تولید اجتماعی فضاهای شهری در ایران

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهی):

- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۱۰۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس درس، سیستم پروژکتور، مایک و وایت‌برد

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

1. Mehta, V., & Mitrasinovic, M. (Eds.). (2021). *Public space reader*. Routledge, Taylor & Francis Group.
2. Low, S. M. & Smith, N. (Eds.) (2006). *The politics of public space*. London, England:

Routledge

3. Mehta, V., & Palazzo, D. (Eds.) (2020). *Companion to Public Space*. London, England Routledge.
4. Mitchell, D. (2003). *The right to the city: Social justice and the fight for public space*. New York: Guilford Press.
5. Arefi, M., & Kickert, C. (Eds.). (2019). *The Palgrave handbook of bottom-up urbanism*. Cham, Switzerland: Palgrave Macmillan.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنویان می‌باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

شهرسازی تطبیقی		الف) عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد		عنوان درس به انگلیسی: Comparative Urbanism
پایه ☐ نظری ☒		-
تخصصی الزامی ☐ عملی ☐		-
تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐		۲
رساله / پایان نامه ☐		۳۲
مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است ☒	مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

هدف این درس آشنایی دانشجویان با خوانش‌های متفاوت و بعضاً تکمیلی فرایند ساخت مکان و در عین حال آشنایی با آنچه شهرنشینی یا مکان‌سازی تطبیقی نام گرفته می‌باشد. منظور از شهرنشینی یا مکان‌سازی تطبیقی یعنی مقایسه و تعامل مکان‌سازی‌های متفاوتی چون مکان‌سازی رسمی، غیر رسمی، یا هیبرید (چنگ گانه) در مقیاس‌های گوناگون است.

اهداف ویژه:

- آشنایی با دو خوانش از اهداف مهم شهرسازی یا طراحی شهری تطبیقی در دو مرحله مجزا به صورت تئوریک
- ارائه خوانش‌های فضا توسط دانشجو با انتخاب و بررسی نمونه‌هایی موردی از سه یا چهار مکان‌سازی یا شهرنشینی‌های تطبیقی

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- ۱- تعریف و تبیین مکان‌سازی و شاخص‌های چند گانه آن
- ۲- آشنایی با ابزارهای چهارگانه موردی، واحد، منبع و روش اندازه‌گیری مکان
- ۳- خوانش و مکان: محتوا، مفسر، مکان داستان یا خوانش مکان مورد نظر
- ۴- نحله‌های چهارگانه تولید یا ساخت مکان یا شهرنشینی: خودگاه، ناخودگاه، مشخص، نامشخص
- ۵- چهار رویکرد متفاوت از طراحی شهری تطبیقی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

تلاقی افکار و بحث تمامی تیمها برای همفکری و رسیدن به نقاط مشترک فرایندی از این تجربه

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ۱۰ درصد
آزمون پایان نیم‌سال ۹۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس درس، سیستم پروژکتور، مایک و وایت‌برد

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

1. Le Galès, P., & Robinson, J. (Eds.). (2023). *The Routledge handbook of comparative global urban studies*. Taylor & Francis.
2. Robinson, J. (2022). *Comparative urbanism: Tactics for global urban studies*. John Wiley & Sons.
3. M Cohen, K Maund, T Gajendran, J Lloyd, C Smith - 2018 . Communities of Practice Collaborative Project: Valuing Creative Placemaking: Development of a Toolkit for Public and Private Stakeholders. Landcom.
4. Jia Lou, J. 2010. Chinatown Transformed: Ideology, Power, and Resources in Narrative Place-making. *Discourse Studies*, 12 (5): 625-647.
5. Arefi, M. 2022. Consilience in Urban Design (?): The Conceptual Convergence of Strange Bedfellows, *Design Issues*, 38 (2): 3-16.

6. Carmona, M. 2014. The Place-shaping Continuum: A Theory of Urban Design Process. Journal of Urban Design, 19 (1): 2-36. DOI: 10.1080/13574809.2013.854695

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنوایان می‌باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

شهرسازی معاصر		الف) عنوان درس به فارسی:	
نوع درس و واحد		عنوان درس به انگلیسی: Contemporary Urban Planning	
پایه ☐ نظری ☒		-	دروس پیش نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی ☐		-	دروس هم نیاز:
تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐		۲	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:
مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است ☒	مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

با نگاه به عوامل تاریخی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، حقوقی، ایدئولوژیکی و محیطی موثر بر برنامه ریزی شهری (از گذشته تا به امروز) در مواجهه با نابرابری های اجتماعی - اقتصادی و مشکلات محیط زیستی و همینطور فرصت های ناظر بر شکوفایی، پایداری و عدالت، شهرسازی معاصر، دیدگاهی انتقادی را در مورد مباحث جاری مرتبط با ابعاد، عملکردها، چارچوبها، زمینهها، فرآیندها و حوزه های در حال تحول برنامه ریزی شهری در اختیار دانشجویان مقطع دکتری شهرسازی قرار می دهد.

پ) مباحث یا سرفصل ها:

- ۱- پیشینه و سیر تحول برنامه ریزی شهری
- ۲- ابعاد و عملکردهای در حال تحول برنامه ریزی شهری
- ۳- چارچوب در حال تحول برای برنامه ریزی شهری شامل
- ۴- پارادایمها، ساختارها و بازیگران
- ۵- زمینه های در حال تحول برای برنامه ریزی شهری شامل
- ۶- زمینه طبیعی (محیطی)، زمینه اجتماعی و زمینه اقتصادی
- ۷- فرآیندهای در حال تحول برنامه ریزی شهری
- ۸- حوزه های در حال تحول برنامه ریزی شهری شامل
- ۹- طراحی شهری، نوسازی شهری و توسعه اجتماعی، برنامه ریزی حمل و نقل، توسعه اقتصادی، مدیریت رشد، رشد هوشمند و توسعه پایدار، برنامه ریزی محیطی و انرژی، برنامه ریزی مناطق کلانشهری و...

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

تعامل جمعی و مباحثه مشارکتی، تحلیل نمونه ها و تجارب عینی (داخلی و خارجی)، تمرین و تکالیف هفتگی، ارائه های کلاسی، دعوت از میهمان، بازدید و سفر علمی و...

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال ۷۰ درصد
آزمون پایان نیم سال ۳۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس درس، سیستم پروژکتور، مایژیک و وایت بورد

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

1. Allegri, A., Alvim, A. B., Abascal, E. H., Sabaté, J., Costa, J. P., & Schicchi, M. C. (2021). Research Tracks in Urbanism: Dynamics, Planning and Design in Contemporary Urban Territories. CRC Press.
2. Brunner, J., & Glasson, J. (Eds.). (2015). Contemporary issues in Australian urban and regional planning. Routledge.
3. Fainstein, Susan S. and James De Filippis (2016). Readings in Planning Theory. Wiley.
4. Haas, T., & Olsson, K. (2016). Emergent urbanism: urban planning & design in times of structural and systemic change. Routledge.
5. Hou, J., Spencer, B., Way, T., & Yocom, K. (2014). Now urbanism: The future city is here.

- Routledge.
6. Levy, J. M. (2017). Contemporary urban planning. Routledge
 7. Nel-lo, O., & Mele, R. (2016). Cities in the 21st century. Routledge

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنویان می‌باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

شهرسازی و فرهنگ اسلامی		الف) عنوان درس به فارسی:	
نوع درس و واحد		عنوان درس به انگلیسی: Urban Planning and Islamic Culture	
پایه ☐ نظری ☒		-	دروس پیش‌نیاز:
تخصصی الزامی ☐ عملی ☐		-	دروس هم‌نیاز:
تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐		۲	تعداد واحد:
رساله / پایان‌نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:
مرتبط با آمایش/مأموریت موسسه است ☒	مرتبط با مأموریت/آمایش موسسه نیست ☐	وضعیت آمایشی/مأموریتی درس	

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

شهرسازی اسلامی یکی از جریان‌های جدی در مطالعات مستشرقین در قرون اخیر بوده که عمدتاً با نگاهی برون دینی به ثبت و ضبط مشاهدات خود و تفسیر آنها پرداخته‌اند. اگرچه بعضاً این تفاسیر تحت تأثیر اندیشه‌های اسلامی به لایه‌های درونی فرهنگ اسلامی نیز راه یافته اما نگاه صوری و البته انتقادی در این مطالعات غالب است. نکته قابل توجه در بسیاری از مطالعات مستشرقین آن است که روش تحقیق آنان عمدتاً استقرایی است یعنی با عطف توجه به نمونه‌هایی از شهرهای قلمروهای اسلامی، نتایج یافته‌های خود را به مفهوم عام شهر اسلامی تعمیم داده‌اند؛ از سوی دیگر، بعضاً شهرهایی از جهان اسلام را مورد استناد مطالعات خود قرار داده‌اند که هدف تأسیس آنها نظامی و یا اقتصادی بوده و علی‌رغم قرارگیری در محدوده قلمرو مسلمانان، لزوماً مبتنی بر اصول اسلامی بنا نشده‌اند. این موضوعات سبب بی‌دقتی‌هایی جدی در برخی آثار مستشرقین شده است و ضرورت پرداخت جدید محققین مسلمان را بیش از پیش جدی‌تر نموده است. اهداف کلی این درس را می‌توان موارد زیر دانست:

- تسلط یافتن دانشجویان بر جریان‌های نظری شهر اسلامی
- توانایی تحلیل انتقادی و صورت‌بندی چارچوب شهرسازی اسلامی در دوران کنونی

اهداف ویژه:

- تاملی بر هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی شهر اسلامی
- استخراج اصول شهرسازی اسلامی از قرآن کریم و سایر منابع دینی بر مبنای قرائت‌های موجود
- تاملی انتقادی بر آثار شرق‌شناسان و مطالعات موجود در حوزه شهر اسلامی
- خوانش و ارائه تفسیری از اصول شهرسازی اسلامی در دوران کنونی

ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

- ۱- طرح موضوع؛ ضرورت بحث در باب فرهنگ، معنا و شهر اسلامی؛ چالش‌های تحقیق در باب شهر اسلامی
- ۲- فرهنگ، هویت و معنا؛ مبانی فرهنگ و زندگی شهری، هویت شهری، معنا و معنویت در شهر و رابطه آن با هستی‌مکان مند انسان
- ۳- هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی شهر اسلامی؛ چیستی شهر اسلامی و تفاوت آن با شهر غیر اسلامی، اصول اعتقادی شهر اسلامی از جمله توحید، معاد، عدل، احکام اسلامی و... شناخت‌شناسی شهر اسلامی، شناسایی مشخص‌های شهر اسلامی بر پایه قرآن و احادیث، سایر معیارها و شاخص‌های شناسایی و سنجش شهر اسلامی، روش‌شناسی مستشرقین و تحقیقات پیشین، طبقه‌بندی مولفه‌های شناخت کالبدی شهر اسلامی (مسجد، بازار، دارالحکومه، و...).
- ۴- نگرش تاریخی به شهر اسلامی؛ ویژگی‌های جامعه و شهر پیش از اسلام، ظهور شهر اسلامی، دوره تکوین، نظام نشانه‌شناسی نوین شهر اسلامی ظاهر و باطن؛ رویه و محتوا، شالوده‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظام کالبدی و...
- ۵- شهر اسلامی در ایران، جزیره العرب، شام، شمال آفریقا؛ تفاوت شهرهای مسلمانان در ایران و بقیه قلمرو اسلامی؛ ظاهر و باطن؛ رویه و محتوا، شالوده‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظام کالبدی و...
- ۶- آرمانشهرهای اسلامی؛ مبانی آرمانشهر، طبقه‌بندی آرمانشهرها، سیر تحولات آرمانشهرهای اسلامی، مدینه فاضله فارابی، ابن سینا، سهروردی، غزالی و...

۷- شهر اسلامی؛ در خوانش حکمت مشایی و اشراقی؛ شهر اسلامی مبتنی بر فلسفه مشایی (خوانش اسلام بر پایه فلسفه یونان باستان)؛ و مبتنی بر فلسفه اشراقی (خوانش اسلام بر پایه حکمت خسروانی)؛ ظاهر و باطن؛ رویه و محتوا؛ شالوده های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظام کالبدی و... و تفاوتها با سایر نگرش های اسلامی

۸- شهر اسلامی؛ در خوانش عرفان و صوفیه؛ شهر اسلامی مبتنی بر فلسفه عرفانی (خوانش اسلام بر پایه اندیشه های شرقی)؛ ظاهر و باطن؛ رویه و محتوا؛ شالوده های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظام کالبدی و... و تفاوتها با سایر نگرش های اسلامی

۹- شهر اسلامی؛ در خوانش حکمت متعالیه و مکتب اصفهان؛ شهر اسلامی مبتنی بر فلسفه عرفانی (خوانش اسلام بر پایه مکتب الهی اصفهان)؛ ظاهر و باطن؛ رویه و محتوا؛ شالوده های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظام کالبدی و... و تفاوتها با سایر نگرش های اسلامی

۱۰- شهر اسلامی؛ در خوانش فقهی؛ شهر اسلامی مبتنی بر فقه و احکام شریعت (خوانش اسلام بر پایه احکام فقهی اشعریون)؛ ظاهر و باطن؛ رویه و محتوا؛ شالوده های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظام کالبدی و... و تفاوتها با سایر نگرش های اسلامی

۱۱- شهر اسلامی؛ مواجهه با مدرنیته؛ مواجهه شهر اسلامی با مظاهر مدرنیته؛ چالش ها، دگردیسی ها و دگرگونی ها در شالوده های شهری در ابعاد اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظام کالبدی، خوانش های مدرن از شهر اسلامی؛ لیبرالیسم و نئو لیبرالیسم؛ دیدگاههای اسلام مارکسیستی، اسلام جهادی و...

۱۲- شهر اسلامی؛ نگرش انتقادی و افق های پیش رو

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ارائه مطالب توسط استاد، ارائه مطالب توسط دانشجویان، بحث و تبادل آراء، دعوت از متخصصان امر و...

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال	۵۰ درصد
آزمون پایان نیم سال	۵۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

کلاس درس، سیستم پروژکتور، مایک و وایت بورد

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. حبیبی، سید محسن (۱۳۸۶) از شار تا شهر، انتشارات دانشگاه تهران
۲. نقی زاده، محمد (۱۳۹۰)، شهر آرمانی اسلامی یا فضای حیات طیب، تهران، نشر شهر
۳. نقی زاده، محمد (۱۳۹۰)، تاملی در چیستی شهر اسلامی، مطالعات شهر ایرانی اسلامی، شماره ۱.
4. Abu-Lughod JL. The Islamic city-historic myth, Islamic essence, and contemporary relevance. Int J Middle East Stud. 1987;19(2):155-76.
5. Hakim BS. Arabic-Islamic cities: Building and planning principles. London: KPI; 1986.
6. Nasr SH. Traditional Islam in the modern world. London: Kegan Paul International; 1987.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنوایان می باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان پذیر می باشد.

الف) عنوان درس به فارسی: مدل‌های شبیه سازی در شهرسازی		عنوان درس به انگلیسی: Simulation Models in Urban Plannin		نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:		-		پایه ☐ نظری ☒
دروس هم نیاز:		-		تخصصی الزامی ☐ عملی ☐
تعداد واحد:		۲		تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐
تعداد ساعت:		۳۲		رساله / پایان نامه ☐
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس		مرتبط با مأموریت/آمایش		مرتبط با مأموریت/آمایش
		موسسه نیست ☐		موسسه است ☒

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

- مرور مفاهیم پایه در مدل‌های شبیه سازی
- کاربردهای مدل‌های شبیه سازی در حوزه برنامه ریزی شهری با تأکید بر حمل و نقل شهری، تغییرات جمعیتی و کاربری زمین

اهداف ویژه:

- آشنایی با بسته‌های نرم افزاری شبیه سازی در حوزه شهرسازی
- آشنایی با کاربرد مدل‌های شبیه سازی در تحقیقات حوزه برنامه ریزی شهری

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- ۱- جایگاه مدلسازی در تحلیل سیستم‌های پیچیده شهری
- ۲- مدل‌های قطعی در مقابل مدل‌های شبیه سازی
- ۳- شبیه سازی وقایع گسسته و عامل مبنا
- ۴- مدل‌های صف
- ۵- تحلیل نتایج شبیه سازی
- ۶- نرم افزارهای شبیه سازی حمل و نقل شهری
- ۷- نرم افزارهای شبیه سازی تغییرات جمعیت
- ۸- نرم افزار UrbanSim و قابلیت‌های آن
- ۹- کاربردهای مدل‌های شبیه سازی در حوزه برنامه ریزی شهری و منطقه‌ای

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

- بحث های گروهی و ایجاد انگیزه برای مشارکت در بحث
- تکالیف درسی کوتاه مدت
- استفاده از ابزار مناسب چندرسانه‌ای و معرفی نرم افزارها
- معرفی منابع اطلاعات و تجربیات بین المللی

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- فعالیت‌های کلاسی در طول نیم سال و پروژه درسی ۶۰ درصد
- آزمون پایان نیم سال ۴۰ درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

- نیاز به رایانه و ابزار نمایش فیلم و پاورپوینت

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- 1- Cheshmehzangi, A., Batty, M., Allam, Z., & Jones, D. S. (Eds.). (2024). *City Information Modelling*. Springer.
- 2- de Roo, G., Yamu, C., & Zuidema, C. (Eds.). (2020). *Handbook on planning and complexity*. Edward Elgar Publishing.
- 3- Hosseinali, F., Alesheikh, A. A., & Nourian, F. (2013). Agent-based modeling of urban land-use development, case study: Simulating future scenarios of Qazvin city. *Cities*, 31, 105-113.
- 4- Guzman, L. A., Escobar, F., Peña, J., & Cardona, R. (2020). A cellular automata-based land-use model as an integrated spatial decision support system for urban planning in developing cities: The case of the Bogotá region. *Land use policy*, 92, 104445.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنویان می‌باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می‌باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان‌پذیر می‌باشد.

الف) عنوان درس به فارسی: نظریه ها و سیاست گذاری مسکن		عنوان درس به انگلیسی: Housing theories and policies	
نوع درس و واحد			
پایه ☐ نظری ☒		- دروس پیش نیاز:	
تخصصی الزامی ☐ عملی ☐		- دروس هم نیاز:	
تخصصی اختیاری ☒ نظری-عملی ☐		۲	تعداد واحد:
رساله / پایان نامه ☐		۳۲	تعداد ساعت:
وضعیت آمایشی/مأموریتی درس			
مرتبط با	مرتبط با		
آمایش/مأموریت	مأموریت/آمایش		
موسسه است ☒	موسسه نیست ☐		

اگر واحد عملی دارد، چه نوع آموزش تکمیلی نیاز است؟: سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ سمینار ☐ کارگاه ☐ موارد دیگر:

ب) هدف کلی:

- تحلیل مسئله مسکن
- تحلیل نظریه ها، دیدگاه ها و رویکردها در برنامه ریزی مسکن

اهداف ویژه:

- تحلیل نقش ذینفعان و ذینفوذان در برنامه ریزی مسکن
- تحلیل جایگاه مسکن در برنامه های توسعه
- تحلیل تجارب جهانی و داخلی برنامه ریزی مسکن

پ) مباحث یا سرفصل ها:

- ۱- نظریه ها و رویکردهای اجتماعی و فرهنگی در برنامه ریزی مسکن
- ۲- نظریه ها و رویکردهای اقتصادی در برنامه ریزی مسکن
- ۳- نظریه ها و رویکردهای کالبدی در برنامه ریزی مسکن
- ۴- نظریه ها و رویکردهای زیست محیطی در برنامه ریزی مسکن
- ۵- مسکن مناسب و قابل استطاعت
- ۶- حقوق مسکن و مالکیت
- ۷- گونه شناسی سکونت گاه ها
- ۸- مسکن و توسعه پایدار
- ۹- دولت و برنامه ریزی مسکن
- ۱۰- مسکن و نهادهای محلی
- ۱۱- تجارب جهانی در برنامه ریزی مسکن
- ۱۲- تجارب برنامه ریزی مسکن در ایران

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

- ۱- آموزش نظری سرفصل های درس
- ۲- انجام پروژه تحقیقی و ارائه کلاسی توسط دانشجویان

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادهای):

- ۴۰ درصد فعالیت های کلاسی در طول نیم سال
- ۶۰ درصد آزمون پایان نیم سال

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

پروژکتور برای ارائه های کلاسی

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- ۱- عزیزی، محمد مهدی (۱۴۰۱) "فرایند برنامه ریزی مسکن"، انتشارات دانشگاه تهران.
- 2- Dawkins, C. J. (2021). *Just housing: The moral foundations of American housing policy*. MIT Press
- 3- Jacobs, K. (2019). *Neoliberal housing policy: An international perspective*. Routledge.
- 4- Monkkonen, P. (Ed.). (2019). *Housing Policy Innovation in the Global South*. Routledge.
- 5- Fennell, L. A., & Keys, B. J. (Eds.). (2017). *Evidence and innovation in housing law and policy*. Cambridge University Press.

ح) ملاحظات برای افراد با نیازهای ویژه:

برای افراد دارای معلولیت شنوایی نیاز به مترجم مخصوص ناشنوایان می باشد.

برای افراد دارای معلولیت بینایی نیاز به روخوانی منابع و ضبط آن می باشد.

خ) ملاحظات برای برگزاری الکترونیکی درس:

ارائه مجازی درس به صورت آموزش تمام الکترونیکی یا ترکیبی امکان پذیر می باشد.

